

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. május 2.
(OR. en)

8863/23

**Intézményközi referenciaszám:
2023/0079(COD)**

**COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739**

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a kritikus fontosságú nyersanyagok biztonságos és fenntartható ellátását biztosító keret létrehozásáról, valamint a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról – Irányadó vita

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a „Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a kritikus fontosságú nyersanyagok biztonságos és fenntartható ellátását biztosító keret létrehozásáról, valamint a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról” témájával kapcsolatos elnöki feljegyzést a Versenyképességi Tanács 2023. május 22-i ülésén folytatandó szakpolitikai vita előkészítéseként.

**Elnökségi feljegyzés a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabályra vonatkozó
szakpolitikai vitához**

(COMPET Tanács, május 22.)

Az EU a klímasemlegesség útjára lépett, mely utóbbi cél elérését legkésőbb 2050-re tűzte ki. Ehhez az EU-nak nulla nettó kibocsátású technológiák széles skáláját kell kifejlesztenie és előállítania, amelyekhez kritikus fontosságú és stratégiai fontosságú nyersanyagokra van szükség. A kritikus fontosságú és a stratégiai fontosságú nyersanyagok számos ipari ellátási lánc kezdőpontját jelentik. Nemcsak a zöld és digitális átálláshoz, hanem az EU hosszú távú versenyképességének fokozásához, valamint rezilienciánk és biztonságunk fenntartásához is szükségesek. Ezek a nyersanyagok nélkülözhetetlenek az olyan stratégiai ágazatokban is, mint például az egészségügy, az űrágazat és a védelem. Az ellátási lánc zavarai jelentős hátrányos következményekkel járhatnak az uniós iparra és biztonságra, valamint az EU politikai célkitűzéseinek elérésére nézve.

A kritikus fontosságú nyersanyagok iránt soha nem látott kereslet mutatkozik. A tiszta technológiákba való jelentős globális beruházások, a digitális transzformáció, valamint az Ukrajna elleni orosz invázió nyomán megnövekedett védelmi szükségletek miatt a kereslet az elkövetkező években várhatóan az egekbe fog szökni. Az ásványok iránti teljes globális kereslet a következő 20 évben a duplájára vagy akár a négyszeresére fog nőni, az akkumulátorokhoz kapcsolódó nyersanyagok, például a lítium iránti kereslet pedig előreláthatólag a jelenlegi szint 42-szeresére fog emelkedni. Ezenkívül az olyan ritkaföldfémek esetében, mint a neodímium, a diszprózium és a prazeodímium, amelyek a például szélturbinákban és elektromos járművekben használt állandó mágnesek gyártásához szükségesek, a kereslet a 2020–2030 közötti időszakban a becslések szerint mintegy 250%-kal fog nőni.

Az EU a kritikus fontosságú nyersanyagok terén jelenleg nagymértékben importfüggő. A kritikus fontosságú nyersanyagok globális termelése rendkívül szűk körben, mindössze néhány országban koncentrálódik. Az EU például erőteljesen (több mint 90%-ban) függ Kínától a könnyű és nehéz ritkaföldfémek, a gallium és a magnézium tekintetében. Ezenfelül az állandó mágnesek iránti uniós kereslet 98%-át a kínai behozatal elégíti ki. Az EU emellett a nyersanyagok feldolgozása és finomítása területén is nagymértékben függ néhány országtól, például a finomított lítium tekintetében a globális kapacitás 56%-a, a finomított mangán tekintetében pedig a globális kapacitás 58%-a kínai kézben összpontosul; az akkumulátorokban használt globális kobaltkészlet 63%-át a Kongói Demokratikus Köztársaságban termelik ki, 60%-át pedig Kínában finomítják. A platinacsoportba tartozó fémek iránti uniós szükséglet 71%-át Dél-Afrika fedezi, az EU borátellátásának 98%-a pedig Törökországból származik. Ezen országok némelyike nem osztja az európai értékeket, illetve nem felel meg az európai környezetvédelmi, szociális és irányítási normáknak. Ez rávilágít arra, hogy különböző együttműködési formákat kell keresni, és fokozni kell az EU és a megbízható partnerek közötti kereskedelmi kapcsolatokat, például szabadkereskedelmi megállapodások vagy stratégiai partnerségek révén.

A kritikus fontosságú nyersanyagok egy olyan geopolitikai játszma bábujává váltak, amelyben az EU-nak a vezető szereplők közé kell tartoznia. Nyilvánvaló, hogy az uniós ipar érdekei és annak biztosítása végett, hogy az EU teljesíteni tudja éghajlat-politikai és digitális célkitűzéseit, valamint meg tudja felelni védelmi szükségleteinek, diverzifikálni kell a kritikus fontosságú nyersanyagok forrásait, és garantálni kell az ellátás biztonságát. Az EU-nak ehhez egyrészt a behozatal diverzifikálására kell összpontosítania, másrészt pedig a kritikus fontosságú nyersanyagok kitermelésére, feldolgozására és újrafeldolgozására vonatkozó saját kapacitásának megerősítésére.

A kiterjedt lelőhelyek és a működő bányák nagy száma ellenére az EU kisebb jelentőségű szereplő a kritikus fontosságú nyersanyagok és a stratégiai fontosságú nyersanyagok kitermelése, feldolgozása és újrafeldolgozása terén. Az újrafeldolgozási arány számos nyersanyag esetében kevesebb mint 1%. Bár az EU rendelkezik geológiai potenciállal, az európai források általában véve nincsenek kellően kiaknázva, aminek több oka is van, köztük például a szabályozásból eredő jelentős terhek. A feltárással fordított globális beruházásoknak például csak mintegy 2%-a irányul az uniós tagállamokba. Ez a terület kiaknázatlan lehetőségeket rejt magában. 2018 óta az Európai Bizottság a tagállamok képviselőivel (a nyersanyagellátással foglalkozó uniós szakértői csoport tagjaival) együtt információkat gyűjt a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos projektekről. Az adatbázisba eddig 22 ország szolgáltatott a tartalékokra és az erőforrásokra vonatkozó adatokat 26 kritikus fontosságú nyersanyag és hét további nyersanyag tekintetében. Az uniós kitermelési projektek indításának fő akadályát a hosszadalmas, nem egységes és kiszámíthatatlan engedélyezési eljárások képezik. A beruházásokat hátráltatja továbbá az európai ásványkincsek elégtelen feltárása, a környezetvédelmi és a beruházásösztönző politikák összeegyeztethetetlensége, valamint a bányászat társadalmi elfogadottságának alacsony szintje.

E kérdések kezelése és annak biztosítása érdekében, hogy az EU biztonságos, diverzifikált és fenntartható ellátással rendelkezzen a kritikus fontosságú nyersanyagok tekintetében, az Európai Bizottság március 16-án közleményt és rendeletet terjesztett elő a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozóan. Míg a közleményben a Bizottság behatóan foglalkozik a külpolitikai dimenzióval, a rendelet a belső piaci és az ipari dimenzióra irányul.

A kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet négy pillérre épül. A rendelet értelmében először is javasolt a kritikus fontosságú nyersanyagok jegyzékének és a stratégiai fontosságú nyersanyagokra vonatkozó, új jegyzéknek a beillesztése a rendelet keretébe, ezáltal jogszabályba foglalva azokat. A rendelet emellett referenciaértékeket javasol a kritikus fontosságú nyersanyagok Unión belüli kitermelésére, feldolgozására és újrafeldolgozására vonatkozó kapacitások javítása, valamint a diverzifikációs erőfeszítések vezérlése érdekében. Másodsorban, a rendelet olyan új intézkedéseket javasol, amelyek célja a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos európai kapacitások megerősítése a teljes értéklánc mentén, és ennek keretében például a stratégiai projektek kiválasztására és végrehajtására vonatkozó olyan új keretet hoz létre, amely lehetővé teszi az egyszerűsített engedélyezést, valamint meghatározza az európai feltérési programok kidolgozására vonatkozó nemzeti követelményeket. Ezen túlmenően a tagállamoknak a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos valamennyi projekt keretében egyablakos rendszert kell biztosítaniuk az összes vonatkozó engedély tekintetében. A rendelet emellett a kritikus fontosságú nyersanyagok újrafeldolgozásának és hasznosításának fokozására irányuló intézkedéseket is javasol az európai kapacitások biztosítása érdekében. Harmadsorban, a rendelet az EU felkészültségének javítására és az ellátási kockázatok csökkentésére irányuló intézkedéseket is meghatároz. Végezetül, közös irányítási struktúra jön létre egy olyan testület formájában, amely tanácsadást nyújt és koordinálja a rendeletben meghatározott intézkedések végrehajtását, valamint megvitatja az EU harmadik országokkal való stratégiai partnerségeit.

A bányáipar számára kihívást jelent, hogy mivel az alapkőzetek lelőhelyei geológiai folyamatok nyomán alakultak ki, az ásványtelepek – szemben más ipari tevékenységekkel – nem helyezhetők át. Az új bányákra, illetve feltérési tevékenységekre vonatkozó javaslatok esetében mindig különféle érdekek versengenek egymással. Ahhoz, hogy a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet elérhesse céljait, meg kell teremteni a megfelelő egyensúlyt a különféle, esetenként egymással ütköző érdekek között, lehetővé téve ezáltal az uniós termelés növelését, ugyanakkor fenntartva a környezetvédelmi normák magas szintjét. A káros – környezeti vagy társadalmi – hatások enyhítése ugyanilyen fontos a harmadik országbeli projektek esetében.

Felkérjük a minisztereket, hogy folytassanak véleménycserét a következő kérdésekről:

- Elegendőek-e a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendeletben javasolt intézkedések a kitermelésre, a feldolgozásra és az újrafeldolgozásra vonatkozó uniós kapacitás megerősítése tekintetében a Bizottság által kitűzött cél eléréséhez?
 - Megfelelő egyensúlyt teremt-e a Bizottság javaslata az egymással versengő érdekek, például a környezetvédelmi normák, valamint a kritikus fontosságú és a stratégiai fontosságú nyersanyagok Unión belüli fokozott kitermelésének, feldolgozásának és újrafeldolgozásának szükségessége között?
 - Hogyan lehetne javítani a bányászat társadalmi elfogadottságát az uniós tagállamokban?
-